

ประวัติความเป็นมา

อำเภอพระนคร

เดิมตั้งอยู่ที่ ๗๙ ถนนจักรพงษ์ ติดกับเขตวัดชนะสงครามด้านเหนือหรือเยื้องสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม เนื่องด้วยอำเภอพระนครตั้งอยู่ในเขตนครหลวงอำนาจการปกครองแต่โบราณจึงขึ้นอยู่กับกรมพระนครบาลต่อมาในวันที่ ๑๒ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๔๑ ได้มีการตราพระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ ร.ศ. ๑๑๖ ขึ้นจัดการปกครองท้องที่ทั่วประเทศ แต่พระราชบัญญัตินี้มิได้ควบคุมถึงท้องที่ในกรุงเทพอันเป็นเมืองนครหลวง ในปี ร.ศ.๑๒๗ ได้มีการประกาศรวมอำเภอขึ้นในของกรมพระนครบาลและเมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๕๘ ได้มีประกาศยกเลิกอำเภอขึ้นในแต่เดิมและจะตั้งอำเภอขึ้นในขึ้นใหม่ ๒๕ อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอพระราชวัง อำเภอชนะสงคราม อำเภอสำราญราษฎร์ อำเภอพาหุรัด อำเภอจักรวรรดิ อำเภอสัมพันธวงศ์ อำเภอสามแยก อำเภอป้อมปราบศัตรูพ่าย อำเภอสามยอด อำเภอนางเลิ้ง อำเภอบางขุนพรหม อำเภอสามเสน อำเภอดุสิต อำเภอพญาไท อำเภอประแจจีน อำเภอประทุมวัน อำเภอบางรัก อำเภอสาทร อำเภอบ้านทเวาย อำเภอบางพลัด อำเภออมรินทร์ อำเภอหงสาวรม อำเภอราชคฤห์ อำเภอบุปผารามและอำเภอบุคคโล

ต่อมาเมื่อยุบกรมพระนครบาลไปขึ้นกับกระทรวงมหาดไทย จอมพลสมเด็จพระบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย มีพระดำริเห็นควรยุบรวมปรับปรุงอำเภอในเขตขึ้นในขึ้นใหม่ เมื่อนำความขึ้นกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็ทรงมีความเห็นชอบด้วย ดังนั้นในวันที่ ๑๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๑ ได้มีประกาศ ยุบรวมอำเภอและกิ่งอำเภอในจังหวัดพระนครและธนบุรี จากประกาศนี้จึงได้เกิดอำเภอพระนครขึ้น ปรากฏเป็นครั้งแรกโดยการรวมการปกครอง อำเภอพาหุรัด อำเภอสำราญราษฎร์ อำเภอพระราชวัง อำเภอชนะสงคราม เข้ามารวมเป็นอำเภอเดียวกันเรียกว่า อำเภอพระนคร

ภายหลังได้รวมอำเภอสามยอด และ อำเภอบางขุนพรหมเข้ามาด้วย ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๕ อำเภอพระนคร ได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็น เขตพระนคร ตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓๕ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ และเปลี่ยนเป็น สำนักงานเขตพระนคร ตาม พ.ร.บ.บริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๖๐ และเนื่องจากอาคารที่ว่าการเขตพระนครเก่าชำรุดทรุดโทรม สถานที่คับแคบไม่สามารถบริการประชาชนได้สะดวกเท่าที่ควรดังนั้นเมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๑๗ จึงย้ายที่ว่าการเขตพระนครไปตั้งอยู่เลขที่ ๗๘ ซอยสามเสน ๓ แขวงวัดสามพระยา จนถึงปัจจุบัน

สำหรับประวัติของอาคารสำนักงานเขตพระนครหลังปัจจุบัน แต่เดิมเป็นบ้านของพระยามเรศร์สมบัติ (นายอมเรศร์ สุขะวานิช) ซึ่งสร้างขึ้นในระยะเดียวกันกับพระที่นั่งอนันตสมาคม(พ.ศ. ๒๔๕๗) ต่อมา พ.ศ. ๒๔๘๗ พระยามเรศร์ฯ ได้ขายบ้านหลังนี้ให้แก่นายฉวี โกมลิกิติ พ.ศ.๒๔๙๖ นายฉวี โกมลิกิติ ขายให้กับสถานเอกอัครราชทูตเวียดนาม และ พ.ศ. ๒๕๑๖ สถานเอกอัครราชทูตเวียดนามขายให้กับกรุงเทพมหานคร ขณะนั้นมีเนื้อที่ดินประมาณ ๑ ไร่ ๑ งาน ๗ ตารางวา และเมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๔๐ ได้จัดซื้อที่ดินต่อเนื่องขยายพื้นที่เขตขึ้นอีก ๒ ไร่ ๗๙ ตารางวา การจัดซื้อในครั้งนี้ได้บ้านซึ่งปลูกด้วยไม้สักจำนวน ๑ หลัง เดิมเป็นบ้านของพระตำรวจตรีพระยามหาเทพกระษัตริ์สมุห (เจ๊ก รัตนทศนิย์) บ้านหลังนี้สร้างขึ้นในราวปีพุทธศักราช ๒๔๖๕ ซึ่ง

สำนักงานเขตพระนครได้ทำการปรับปรุงซ่อมแซมให้สวยงาม คงรูปแบบเดิม ซึ่งปัจจุบันเป็นที่ตั้งของพิพิธภัณฑ์
ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร เขตพระนคร